

روز جهانی غذا در ایران و دستاورد آن

در زمینه مقالات ارائه شده

محمد هادی پور زاهد گیلانی

طبق برآورد "سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد (FAO)" در اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی یک هشتم از جمعیت جهان دچار سوء تغذیه مزمن اند و بانک جهانی نیز برآورد می‌کند که حدود ۴۰۰ میلیون نفر از جمعیت جهان با کمبود جهانی غذا روبه‌رو هستند. و علاوه بر آن ۳۵۰ میلیون نفر نیز قادر نیستند حتی حداقل جیره غذایی لازم را برای سلامت خود به دست آورند.^(۱) و در سال ۱۹۹۵ بالغ بر ۸۰۰ میلیون نفر یعنی حدود ۲۰ درصد از

1- Food Security and food inventores in developing countries, edited by P.Berck, D. Bigman, 1993 P.I.

جمعیت جهان در حال توسعه، از نظر غذا در شرایط ناامنی به سر می‌برده‌اند.^(۱)

یکی از اقدامات مهم "سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد جلب توجه سیاستگذاران، مسئولین و مردم کشورهای مختلف جهان نسبت به مسئله کمبود غذا و مشکلات جهانی آن است. به همین منظور کشورهای عضو هر سال در ۱۶ اکتبر (سال روز تأسیس (FAO)) مراسم به عنوان روز جهانی غذا در کشورهای خود برگزار می‌کنند. و سازمان یاد شده نیز به همین مناسبت برای هر سال عنوان خاصی برمی‌گزیند برای سال جاری (۱۶ اکتبر ۱۹۹۶ مطابق با ۲۵ مهر ۱۳۷۵) عنوان "مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه" انتخاب شد.

وزارت کشاورزی جمهوری اسلامی ایران نیز طبق روال هر سال، برنامه‌های گسترده‌ای از قبیل سخنرانی، میزگردهای آموزشی صدا و سیما، اجرای مراسم خاص در سازمانهای کشاورزی استانها، تشکیل کلاسهای آموزشی و ترویجی، چاپ پوستر و نمایشگاههای تخصصی غذا و تغذیه در مراسم روز جهانی غذا به اجرا در می‌آورد.

دفتر سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای وزارت کشاورزی که مسئولیت اجرای این مراسم را به عهده دارد جهت اجرای بهتر مراسم، کمیته‌ای را مأمور برنامه‌ریزی روز جهانی غذا کرده است. اعضای این کمیته در سال ۱۳۷۵ متشکل از نمایندگان سازمانهای زیرند.

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (اداره کل تغذیه، بهداشت و تنظیم خانواده)
- وزارت آموزش و پرورش (اداره کل تغذیه و بهداشت مدارس)
- وزارت جهاد سازندگی
- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور
- سازمان حفاظت محیط زیست
- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

- معاونت فنی و زیربنای وزارت کشاورزی
- معاونت نظام بهره‌برداری (دفتر صنایع غذایی)
- معاونت امور زراعت
- معاونت امور باغبانی
- مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی
- دفتر سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای وزارت کشاورزی
- روابط عمومی وزارت کشاورزی

یکی از فعالیتهای مراسم روز جهانی غذا ارائه مقالات تهیه شده توسط صاحب‌نظران و علاقه‌مندان به مسائل غذا و تغذیه (گرسنگی و سوءتغذیه) است. به همین مناسبت در دومین جلسه کمیته برنامه‌ریزی مراسم روز جهانی غذا با شرکت نماینده مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی مقرر شد کمیته‌ای جهت فراخوان مقاله به مناسبت روز جهانی غذا و داوری و انتخاب بهترین مقالات و ارائه آن به کمیته برنامه‌ریزی، به مسئولیت مرکز مطالعات تشکیل شود.

کمیته داوری مقالات روز جهانی غذا با شرکت نمایندگان از:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد سازندگی، سازمان حفاظت محیط زیست، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، سازمان تحقیقات و آموزش و ترویج وزارت کشاورزی (تات)، دفتر صنایع غذایی معاونت نظام بهره‌برداری وزارت کشاورزی، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی.

در روز هیجدهم تیرماه ۱۳۷۵ تشکیل شد که جلسات آن به صورت هفتگی تا پایان شهریور ماه ادامه داشته است. کمیته داوری مقالات روز جهانی غذا ابتدا فراخوانی.

برای تهیه مقالات، منتشر کرد که محورهای آن عبارت بود از:

۱. نوآوری و یافته‌های تحقیقاتی در زمینه افزایش تولید محصولات کشاورزی، دامی، منابع طبیعی و شیلات.

۲. جلوگیری از ضایعات مواد غذایی در مراحل مختلف تولید، توزیع و مصرف.
  ۳. جلوگیری از ضایعات زیست‌محیطی در برنامه‌های افزایش تولید مواد غذایی.
  ۴. علل زمینه‌ای سوء تغذیه و راههای جلوگیری از آن با تاکید بر وضعیت کشور.
  ۵. نقش خدمات بهداشتی در سلامت تغذیه‌ای در جامعه.
  ۶. روشهای کاهش فقر و حمایت از گروههای آسیب‌پذیر.
  ۷. نقش سازمانهای حمایتی دولتی و غیردولتی در زمینه مبارزه با فقر و گرسنگی.
- پس از انتشار و ارسال فراخوان به مراکز و واحدهای ذیربط، تعداد ۴۸ مقاله دریافت شد. کمیته داوری مقالات روز جهانی غذا جهت یکسان شدن داوری، شاخصهایی اصلی برای انتخاب مقاله تعیین کرد و آنها را براساس ویژگیهای لازم از نظر محتوای علمی و جنبه تألیفی یا ترجمه‌ای و جنبه کاربردی و نوآوری و سبک نگارش، ارزشیابی و امتیازگذاری کرد. و پس از بررسیهای لازم ۳۱ مقاله را که بیش از ۱۵۰ امتیاز به دست آورده بود قابل درج در ویژه‌نامه تشخیص داد. عناوین مقالات برگزیده عبارت است از:
۱. مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه در رابطه با محیط زیست: نسرين قائمی
  ۲. فقر و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر: جواد نیازی
  ۳. مشارکت زنان، راهبردی نوین در بهبود و امنیت غذایی: شراره ورزگر
  ۴. نقش تعلیم و تربیت در رهایی کشورهای در حال توسعه از فقر: سیروس میرگلو
  ۵. روز جهانی غذا فرصتی برای «مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه»: سیدمرتضی صفوی
  ۶. جهاد سازندگی و نقش آن در امنیت غذایی: محمد رضا زاده
  ۷. نقش زنان در برنامه‌های فقر زدایی: فاطمه اسفرجانی
  ۸. راهبردهای پیشگیری از سوء تغذیه با توجه به وضعیت موجود: اسفرجانی - عیوض زاده خواجه پاشا
  ۹. شبدر زیرزمینی به عنوان مالچ زنده برای کنترل علفهای هرز: محمد ابراهیم عامری
  ۱۰. مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه: حمیدرضا وزیري

۱۱. میکوریزا، حفاظت گیاه و سلامت محیط زیست: سعید نصراله نژاد
۱۲. نگرشی بر فقر زدایی: علی اصغر قاسمی
۱۳. بررسی تاثیر بسته بندی اتمسفر اصلاح شده (MAP): زهرا شیخ الاسلامی
۱۴. بررسی ارزش غذایی و تأثیر افزودن گندم بر کیفیت تغذیه ای نان: مهدی کریمی.
سید علی مرتضوی
۱۵. کاربرد آنتی اکسیدان طبیعی به جای انواع شیمیایی و سنتزی در روغن سویا: سودابه افشار، محمدحسین حداد خداپرست
۱۶. آب در راه تولید غذا و امحاء فقر و گرسنگی: محمد باقری
۱۷. مبارزه با فقر و گرسنگی: محمد باقری
۱۸. طرحهای افزایش تولید: محمود ساورسغلی
۱۹. مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه: نازخند صبحی
۲۰. مفهوم کارایی مصرف عناصر غذایی (باتاکید به عنصر ازت): قدرت الله فتحی
۲۱. ارزیابی کمی و کیفی پروتئینی کنجاله دانه صیفی جات: میترا قاضی زاده، مجتبی بلورفروشان
۲۲. نقش ترویج در افزایش تولیدات کمی و کیفی محصولات مرتعی: محرمعلی صادقی
گرمارودی
۲۳. آثار ایجاد مراکز جمع آوری شیر بر افزایش تولید محصولات لبنی، کاهش ضایعات و افزایش درآمد و مطلوبیت دامداران اردستانی: علی خزایی
۲۴. زن به عنوان مرکز ثقل مبارزه با سوء تغذیه، دفتر طرح و برنامه مجتمع صنعتی گوشت فارس
۲۵. نقش ماهی در تغذیه انسان: علی سلمانی
۲۶. معرفی سوددهی و نقش آن در جلوگیری از ایجاد ضایعات محصولات شیلاتی:
زهرا بانکه ساز

۲۷. تهیه نوشیدنی مشابه شیر کاکائو از آب پنیر: سیدعلیرضا رازقی، پروین

زندى

۲۸. ابعاد گرسنگی در جهان: طاهره رضوی

۲۹. کشاورزی پایدار در رفع گرسنگی: رقیه رضوی

۳۰. تولید گندم و ضایعات نان: سیروس صدیقی

۳۱. بررسی اهمیت پرداختی نان و نقش آن در پیشگیری از ضایعات: فرزاد غیبی، شادی

بصیری

در ادامه بررسی مقالات با توافق دفتر سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای مقرر گردید ۷ مقاله از مقالات پیشگفته به عنوان مقالات برتر در هر یک از عناوین محورهای اصلی زیر در رابطه با "مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه" که موضوع روز جهانی غذا در سال ۱۳۷۵ بوده انتخاب و معرفی شود.

۱. نوآوری و یافته‌های تحقیقاتی در زمینه افزایش تولید محصولات کشاورزی، دامی، منابع طبیعی و شیلات.

۲. جلوگیری از ضایعات مواد غذایی در مراحل مختلف تولید، توزیع و مصرف.

۳. جلوگیری از ضایعات زیستمحیطی در برنامه‌های افزایش تولید مواد غذایی.

۴. علل زمینه سوء تغذیه (دسترس به مواد غذایی، مسایل جمعیتی، عرضه و توزیع

مواد غذایی، بهداشت مواد غذایی، نقش زنان در امنیت غذایی و ...) و راه‌حلهای جلوگیری

از آن با تاکید بر وضعیت کشور

۵. نقش خدمات بهداشتی در سلامت تغذیه‌ای در جامعه

۶. روشهای کاهش فقر و حمایت از گروههای آسیب‌پذیر.

۷. نقش سازمانهای حمایتی دولتی و غیردولتی در زمینه مبارزه با فقر و گرسنگی

نظر به اینکه در رابطه با محور هفتم مقاله ارزنده‌ای ارائه نگردیده، کمیته در این مورد موفق

به انتخاب مقاله برتر نگردید.

مقالات برتر انتخابی کمیته داوری مقالات روز جهانی غذا عبارتند از:

محور اول: بررسی ارزش غذایی و تأثیر افزودن جنینی گندم بر کیفیت تغذیه‌ای نان

مهدی کریمی ، سیدعلی مرتضوی

محور دوم: تهیه نوشیدنی مشابه شیرکاکائو از آب پنیر

سیدعلیرضا رازقی، پروین زندی

محور سوم: مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه در رابطه با محیط زیست

نسرین قایمی

محور چهارم: زن به عنوان مرکز ثقل مبارزه با سوء تغذیه

دفتر طرح و برنامه مجتمع صنعتی گوشت فارس.

محور پنجم: روز جهانی غذا فرصتی برای «مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه»

سیدمرتضی مرتضوی

محور ششم: مبارزه با گرسنگی و سوء تغذیه

نازخند صبحی

اعضای کمیته داوری مقالات روز جهانی غذا عبارتند از:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

خانم دکتر ربابه شیخ الاسلام ، خانم زهرا عبداللهی

- وزارت جهادسازندگی، آقای مهندس عباسپور

- سازمان حفاظت محیط زیست، آقای مهندس نصرت‌ا. وزیر

- انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور آقای مهندس هرمز یاری

- دفتر صنایع غذایی معاونت نظام بهره‌برداری

- آقای مهندس زاهدی ، خانم اعظم خادمی

- سازمان تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی (تات)

آقای مهندس کاظم متینی، آقای مهندس فردوسی

- مرکز مطالعات برنامه اقتصاد کشاورزی

آقای دکتر جواد زاهدی مازندرانی، آقای مهندس محمد هادی پورزاهد گیلانی

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی